

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY)

Toimintasuunnitelma 2024

Sisällysluettelo

Yleistä	1
Painopisteet ja toimintalinjaukset	2
Koulutus	3
Verkkosivut uudistuvat	3
Viestintä.....	4
Talous, jäsen- ja varainhankinta	4
Yhdistyksen jaokset	5
Lääkärijaos	5
Potilas- ja asiakasjaos	5
Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat -jaos	6
Tukiälyjaos	6
Turvallinen lääkehoito -jaos	6
Yhteenveto – katse vuoteen 2024.....	6

Yleistä

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY) on perustettu vuonna 2010 edistämään potilasturvallisuutta ja sen tutkimusta. Vuonna 2022 yhdistyksen nimeen lisättiin sana asiakas. SPTY:n päämäärä on omalla toiminnallaan varmistaa, että potilaat ja asiakkaat saavat Suomessa turvallista ja laadukasta hoitoa. Yhdistys toimii valtakunnallisesti aktiivisena kehittäjänä, vaikuttajana ja arvostettuna asiantuntijana.

Toimintaa ohjaavia arvoja ovat:

- avoimuus
- läpinäkyvyys
- potilas- ja asiakaslähtöisyys
- riippumattomuus
- rohkeus
- yhteistyöhakuisuus

Yhdistys haluaa tehdä aktiivisesti yhteistyötä kaikkien potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvien toimijoiden kanssa. Toimintaa kuvaa SPTY:n tahtotila vaikuttaa, verkostoitua ja viestiä.

Yhdistys haluaa omalla panoksellaan tukea aktiivisesti sosiaali- ja terveysministeriön asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022-2026 ja kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimenpideohjelman 2022-2026 toimeenpanoa. Yhdistys on mukana nostamassa esiin käytänteitä ja toimintatapoja, joiden avulla alueilla voidaan edistää ja varmistaa

potilas- ja asiakasturvallisuutta. SPTY tukee osaltaan hyvinvointialueita potilas- ja asiakasturvallisuustyön edistämiseksi yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Yhdistys on aktiivisena yhteistyökumppanina mukana Pohjanmaan hyvinvointialueen valtakunnallisessa Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen toiminnassa, tutkimus- ja kehittämissuunnitelmassa ja sen No Harm -asiantuntijaverkostoissa niin jäsenenä kuin asiantuntijoina.

Sen lisäksi yhdistys haluaa aktiivisesti edistää potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvän tiedon diginäkyvyyden lisäämistä. Yhdistys haluaa vaikuttaa siihen, että Suomeen saadaan ajantasainen ja aktiivinen valtakunnallinen potilas- ja asiakasturvallisuuden verkkosivusto.

Painopisteet ja toimintalinjaukset

Vuoden 2023 alussa yhdistyksen hallitus piti kehittämispäivän, jossa valittiin yhdistyksen painopisteiksi vuosille 2023-2024:

1. Yhdistyksen ja keskuksen välisen yhteistyön lisääminen ja rajapinnan selkeyttäminen
2. Vaikuttaminen
3. Jäsenistön aktivointi
4. Muiden kuin lääkäreiden erityispätevyysmahdollisuuksien kartoittaminen
5. Sanasto-oppaan ajanmukaistaminen
6. Asiakkaan ja Potilaan osallisuuden lisääminen
7. Tutkimustyön tuen ja edistämisen mahdollisuuksien selvittäminen

Toimintalinjauksina on pidempään ollut:

- edistää potilaiden, asiakkaiden, omaisten ja läheisten osallistumista potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistamiseen
- on avoin yhteistyöverkosto sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, viranomaisille, alan etujärjestöille sekä potilaita ja asiakkaita edustaville tahoille
- seuraa potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämistä Suomessa ja ulkomailla, tunnistaa sen ensisijaiset kehittämiskohteet ja kiinnittää muiden toimijoiden huomiota näihin
- tukee ja osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön
- vaikuttaa potilas- ja asiakasturvallisuuden kansallisiin linjauksiin, lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan sekä käy yhteiskunnallista keskustelua
- kehittää potilas- ja asiakasturvallisuutta asiantuntijajaosten toiminnan kautta
- toimii kumppanina potilas- ja asiakasturvallisuuteen tähtäävissä kansallisissa ohjelmissa ja hankkeissa
- osallistuu seminaarien ja koulutusten järjestämiseen
- harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa
- tukee potilas- ja asiakasturvallisuuden perus- ja täydennyskoulutusta
- edistää moniammatillista toimintaa
- turvaa jäsen- ja varainhankinnalla toimintaedellytyksensä

Koulutus

Yhdistys tukee ja tuottaa potilas- ja asiakasturvallisuuskoulutusta ja tiedon levittämistä kansalaisille. Yhdistys tukee myös osaltaan potilas- ja asiakasturvallisuuskoulutuksen sisällyttämistä perus-, jatko- ja täydennyskoulutukseen.

Suomen Lääkäriliitolla on erityispätevyysjärjestelmä, joka täydentää erikoislääkärikoulutusta ja tiedekuntien erikoislääkärien lisäkoulutusjärjestelmää. Yhdistyksen vahvalla tuella on Lääkäriliitolle v. 2019 esitetty terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden perustamista, jonka Lääkäriliitto vuonna 2021 hyväksyi. Erityispätevyystoimikunnan työ käynnistyi jo samana vuonna. Siirtymäaikana 29.4.2021 – 29.4.2024 voidaan myöntää pätevyys myös poikkeusmenettelyllä lääkärille, joilla on jo riittävä perehtyneisyys sekä kiistaton osoitus pitkäaikaisesta ja aktiivisesta laatu- ja potilasturvallisuustyöstä. Toimintaa on vuonna 2024 tarkoitus vakiinnuttaa ja kehittää kesällä 2022 tehdyn kyselyn tulosten perusteella. Yhdistys on myös esittänyt tätä mallina, jonka mukaista koulutusta ja pätevoitymistä voitaisiin harkita joissakin muissakin ammattiryhmissä kuten hoitohenkilökunnassa ja farmasiassa.

Koulutukset ovat myös osa jokaisen yhdistyksen jaoksen toimintaa. Yhdistys ottaa mielellään vastaan koulutustoiveita. Yhdistyksessä toimii hallituksen nimeämä koulutuskoordinaattori.

Yhdistys osallistuu maailmanlaajuisen WHO:n maailman potilasturvallisuuspäivään 17.9.2024. Suomessa päivää vietetään asiakas- ja potilasturvallisuuspäivänä.

Yhdistys huomioi laadun ja potilasturvallisuuden kansainväliset kongressit Euroopassa. Näitä ovat mm.

- Kansainvälinen laadun ja turvallisuuden foorumi Lontoossa 10.-12.4.2024 (The International Forum on Quality and Safety in Healthcare).
- Vuonna 2024 seitsemäs pohjoismainen potilasturvallisuuden ja laadun tutkimuksen kongressi (Nordic Conference on Research in Patient Safety and Quality in Healthcare, NSQH 2024) toteutuu 29.-30.8.2024 Oslossa. Kongressi toteutetaan joka toinen vuosi. Vuoden 2026 kongressia suunnitellaan alustavasti järjestettäväksi Suomessa.

Potilas- ja asiakasturvallisuustutkimuksen tukeminen

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen yhtenä toimintalinjauksena on riippumattoman potilas- ja asiakasturvallisuuden tutkimuksen tukeminen. Tavoitteena on parantaa potilas- ja asiakasturvallisuutta tutkimustiedon avulla. Yhdistys selvittää uusia tapoja tukea potilas- ja asiakasturvallisuustutkimusta.

Verkkosivut uudistuvat

Verkkosivujen sisältöä kehitetään siten, että ne antavat tukea entistä paremmassa tiedon välittämisessä yhdistyksen toiminnasta ja muista ajankohtaisista potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvistä teemoista.

Yhdistyksen suunnitelmissa on jo pitempään ollut uudistaa verkkosivuja niin, että yhdistys toimisi aktiivisemmin myös verkkosivujensa kautta. Tämä mahdollistaisi joustavamman ja kohdistetumman

yhteydenpidon niin omaan jäsenistöön kuin muihinkin kentän toimijoihin. Terveysturvallisuuden laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyiden toimikunnan käyttämän alustan osoittauduttua helppokäyttöiseksi ja joustavaksi verkkosivustoksi päätettiin, että myös yhdistys siirtyy tälle samalle sivustolle, jolloin erityispätevyiden sivustosta tulee yhdistyksen sivuston erillinen itsenäinen alisivusto. Tämän myötä tulisi yhdistykselle myös kustannussäästöä. Uudistus tehdään pääosin yhdistyksen omin voimin asiantuntija-apua tukena käyttäen. Verkkosivuston kautta tapahtuva yhdistyksen toiminnan aktivoituminen edellyttää sitä, että eri sivujen ja toimintojen ylläpitoon ja päivittämiseen tarvitaan useita henkilöitä. Tulemme tarjoamaan asiasta kiinnostuneille yhdistyksen jäsenillekin mahdollisuutta osallistua tällaiseen toimintaan. Siirtyminen uudelle sivustolle tapahtuu vuosien 2023-2024 aikana.

Viestintä

Yhdistys on verkkosivu-uudistuksen myötä uusinnut myös visuaalisen ilmeensä ja logonsa ja kuluvaan vuoden aikana tehdään työtä uusien sivujen markkinoinnin ja tunnettuuden kasvattamiseksi. Tämä tapahtuisi käytännössä markkinoinnin lisäksi paljolti siten, että yhdistys nykyistä aktiivisemmin ja monipuolisemmin käyttäisi kotisivujaan viestintään, ajankohtaisista asioista tiedottamiseen, verkostoitumisen edistämiseen sekä palautteen ja ideoiden vastaanottamiseen, käyttäen hyväksi nykyistä enemmän myös jäsenrekisterin suomaa mahdollisuuksia. Yhdistys perustaa toiminnan tueksi viestintätiimin toimintavuoden alkaessa.

Yhdistyksen viestintää kehitetään myös tulevana toimintavuonna, erityisesti someviestinnän näkökulmasta. Myös jäsenten tiedottamistapoja tullaan kehittämään. Yhdistyksen jäsenkirje on jäsenien nähtävissä yhdistyksen verkkosivuilla www.spty.fi ja se lähetetään myös aina sähköpostijakeluna yhdistyksen jäsenille.

Talous, jäsen- ja varainhankinta

Yhdistyksen taloudellinen tila on vuoden 2024 alussa hyvä ja vakaa, johtuen vähäisistä kuluista pitkittyneessä Covid – 19 tilanteessa. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin lisää uusia jäseniä edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta, tekemään yhdistystä tunnetuksi ja jalkauttamaan yhdistyksen tuottamia materiaaleja. Tavoitteena on saada yhdistyksen jäseniksi kattavasti henkilöitä ja yhteisöjä, jotka työskentelevät potilas- ja asiakasturvallisuuden kanssa tai ovat kiinnostuneita edistämään niitä. Erityisesti sosiaalihuollon puolella on nähtävissä mahdollisuuksia jäsenhankintaan.

Vuonna 2023 yhdistys haki 361 500 euron suuruista STEA-rahoitusta ensimmäistä kertaa. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) on sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva valtionapuviranomainen. Yhdistys haki kolmen vuoden hankerahaa otsikolla Ihmisille lisää keinoja osallisuuden vahvistamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämisessä. STEA julkaisee avustusehdotuksen joulukuun alussa 2023. Sosiaali- ja terveysministeriö päättää myönnettävistä avustuksista tammi-helmikuussa 2024.

Jäsenhankintaa tehdään ympäri vuoden aina mahdollisuuksien mukaan mm. koulutuksissa ja yhdistyksen osallistuessa Lääkäri-, Sairaanhoidaja-, Farmasian-, sekä Lähi- ja perushoitajien ammatillisiin päiviin. Muita keinoja jäsenhankinnan edistämiseksi ovat työpaikat ja ammattijärjestöjen lehtiartikkelit, sekä viestintä sosiaalisessa mediassa.

Yhdistyksen jaokset

Yhdistyksen jaokset ovat lääkärijaos, potilas- ja asiakasjaos, potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat sekä turvallinen lääkehoitojaos. Vuonna 2023 päätettiin yhdistykseen perustaa viides jaos, tukiälyjaos.

Lääkärijaos

Paljolti yhdistyksen jäsenten aktiivisen toiminnan ja esityksen pohjalta Lääkäriliitto perusti huhtikuussa 2021 Terveysturvallisuuden laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden (TLPE), joka vaati taustatukeeseen lääkäriorganisaatioita. Tähän tarpeeseen vastaamaan perustettiin lääkärijaos. Sittemmin Lääkärijaoksen ja Terveysturvallisuuden hallinto- ja johtajalääkäreiden alaosaan tukemaan erityispätevyyteen on liittynyt myös Hammaslääkäriliitto. Lääkärijaoksen jäseninä toimivat yhdistyksen lääkäri- ja hammaslääkärijäsenet. Myös erityispätevyystoimikunnan jäsenistä, erityispätevyyden saavuttaneista lääkäreistä ja hammaslääkäreistä sekä koulututtajien ohjaajista merkittävä osa on yhdistyksen jäseniä. Työ tämän erityispätevyyden tukemiseksi ja edistämiseksi jatkuu vuonna 2024, jolloin toiminnan pitäisi kolmen vuoden siirtymäajan päättyessä vakiintua ja pätevytyminen tulee jatkossa pääasiassa tapahtumaan ilmoittautumalla ensin koulututtamaan.

Potilas- ja asiakasjaos

Jaos kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa. Jaos painottaa kaikessa toiminnassaan asiakkaan, potilaan ja läheisten näkökulmaa, roolia ja osallisuutta potilas- ja asiakasturvallisuuden edistämässä ja varmistamisessa. Jaos jatkaa edelleen yhdistyksen toiminnan tunnetuksi tekemistä asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä sekä järjestöjen keskuudessa.

Jaos haluaa tehdä vahvaa yhteistyötä yhdistyksen muiden jaosten kanssa ja osallistuu jaosten keskinäisen toiminnan kehittämiseen. Jaos osallistuu WHO:n asiakas- ja potilasturvallisuuspäivän toteuttamiseen sekä yhdistyksen tilaisuuksien ja koulutusten suunnitteluun ja toteuttamiseen tarpeen ja toiveiden mukaan.

Jaos osallistuu resurssiensa puitteissa mm. materiaalin tuottamiseen potilaan ja asiakkaan näkökulmaa korostaen ja jalkauttaa valmista materiaalia asiakkaiden, potilaiden ja läheisten tueksi ja osallisuuden vahventamiseksi.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat -jaos

Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen aloittaessa toimintansa on asiantuntijajaoksen rooli pienentynyt. Hyviä käytäntöjä jaetaan ja kehitetään keskuksen eri tutkimus- ja kehittämislinoissa, joihin suuri osa potilas- ja asiakasturvallisuusjaoksen jäsenistä kuuluu. Asiantuntijajaoksen jäsenten kanssa pidetään muutamia vapaamuotoisia virtuaalisia päiväkahveja vuoden 2024 aikana, jossa voidaan keskustella ja vaihtaa kuulumisia ajankohtaisista asioista (porinatuokiot).

Tukiälyjaos

Kesäseminaarissa 2023 Johtava asiantuntija Susanna Tella LAB ammattikorkeakoulusta, piti esityksen Tukiäly ja lisätty todellisuus potilasturvallisuuden tiedolla johtamisessa. Esityksen jälkeisessä keskustelussa syntyi ajatus, että yhdistykseen olisi hyvä perustaa uusi jaos, tukiälyjaos. Tella lupasi itse olla jaoksen vetäjänä. Jaokseen ilmoittautui heti useampi hallituksen jäsen ja ulkopuolelta Susanna Tellan kautta löytyi lisää. Jaos on pitänyt kick-off-kokouksensa marraskuussa.

Turvallinen lääkehoito -jaos

Jaos on perustettu edistämään lääkehoidon turvallisuutta kokoamalla yhteen lääkehoidon parissa työskenteleviä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia ja välittämällä tietoa hyvistä käytänteistä. Jaoksen jäsenet ovat aktiivisesti osallistuneet myös muiden lääkitysturvallisuutta edistävien kansallisten tahojen, kuten Fimean ja Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen, toimintaan, minkä myötä jaoksen rooli on muuttunut ja toiminta asetettiin tauolle alkuvuoden 2023 ajaksi. Jaoksen toiminnalle erityisesti yhteisen keskustelun ja hyvin käytäntöjen jakamisessa on kuitenkin edelleen nähty tarvetta, jonka vuoksi jaos jatkaa toimintaansa vuonna 2024 muutaman kerran järjestettävien, vapaamuotoisten (virtuaali)keskustelujen (”lääkitysturvallisuusporinat”) muodossa. Samalla jaoksen vetovastuu vaihtuu, ja vetäjänä jatkaa asiantuntijalihoitaja Sami Sneck.

Yhteenveto – katse vuoteen 2024

Vuonna 2024 yhdistyksen tärkeitä päiviä tulevat olemaan tammikuussa hallituksen kehittämispäivä, kesäkuussa kesäseminaari ja 17.9. maailman potilasturvallisuuspäivä. STEA-rahoituksen ratkaisu tulee tietenkin myös vaikuttamaan paljon yhdistyksen toimintaan. Vuoden 2024 painopisteiden edistäminen, kotisivutoiminnan aktivoiminen, tukiälyjaoksen alku ja vaikuttajiin vaikuttaminen ovat myös yhdistyksen fokuksessa. Potilas- ja asiakasturvallisuus on nyt hyvässä nosteessa Suomessa ja yhdistys on tässä aktiivisesti mukana.

4.12.2023 Helsingissä

SPTY:n puolesta

Sanna-Maria Kivivuori, puheenjohtaja